

**1.ÜNİTE- FELSEFİYİ TANIMA****1-Felsefenin anlamı nedir.**

CEVAP: Felsefe sözcüğü Yunanca “philia” (sevgi) ve “sophia” (bilgi) sözcüklerinin birleşmesinden gelir. Kelime anlamı bilgeliğin sevgisi, bilgi arayışıdır.

**2- Felsefe sözcüğünü ilk kullanan filozof kimdir.**

CEVAP: Phytagoras’tır.

**3-Felsefe ve hikmet kavramı arasında ne fark vardır.**

CEVAP: Felsefe, hikmet anlamında kullanılması rağmen, felsefe ve hikmet arasında fark vardır. Hikmet, bir şeyin kesin bilgisine sahip olma durumunu ifade ederken; felsefe, bu bilgiye ulaşma yolunda bir çabadır.

**4- Felsefe Sorularının Özellikleri nedir.**

İnsanın her sorduğu soru felsefe sorusu olamaz. Buna göre;

- Felsefe soruları kendi başına anlamlıdır.
- Felsefe soruları, insanın ilkin kendine sorduğu sorulardır.
- “Nedir?” sorusu, felsefenin temelini oluşturur.

**5- Felsefenin Bireysel ve Toplumsal İşlevleri nelerdir.****CEVAP: Bireysel İşlevleri**

- İnsanın bilme ve anlama güdüsünün doyumunu sağlar.
- Eleştirel düşünebilme gücü kazandırır.
- Önyargılar ve peşin hükümlerden uzak durmayı öğretir.
- Kavramların anlamlarının açıklığa kavuşturulmasını sağlayarak doğru kavram kullanılmasına aracılık eder.
- Olguları farklı değerlendirebilme gücü kazandırır.
- Bireyin bilinçlenmesini sağlar.

**Toplumsal İşlevleri**

- Demokrasi bilinci kazandırır.
- Farklı kültürlerle saygılı olmayı öğretir.
- Toplamların geleceğinin planlamasına yardımcı olur.

**6- Felsefenin Antik Yunan’da başlatılmasının nedeni nedir.**

**CEVAP:** Düşüncelerin din ve mitolojiden bağımsız akla dayalı nitelik taşımasıdır. Bu dönemde doğanın gizemini ve ilk unsurunu merak eden filozoflar gözleme ve akla dayalı düşünceler ileri sürmüşlerdir. Bu anlamda felsefenin başlangıcını yapan filozof Thales’tir.

**7- Bazı filozofların felsefe tanımları nelerdir.**

CEVAP: Jaspers: Felsefe yolda olmak demektir.

El Kindi: İnsanın gücü ölçüsünde hakikati bilme çabasıdır.

Aristoteles: Var olanı ve özünü inceleyen bilimdir.

Hilmi Ziya Ülken: İnsanın varlık hakkındaki düşüncesi ve bu düşünce üzerine düşünceleridir.

**8- Felsefi Düşüncenin Özellikleri nelerdir.**

**CEVAP :** Rasyonel olma: Felsefenin akla ve mantığa dayalı açıklamalarda bulunmasıdır.

Öznel olma: Her filozofun kendi bakış açısından olayları yorumlayarak kendine özgü görüşler oluşturmasıdır.

Evrensel olma: Felsefenin tüm insanlığın katkısına açık olmasıdır. Felsefenin yerelliği aşan yönünün olmasıdır.

Tutarlı olma: Filozofların ileri sürdükleri görüşlerin kendi içinde çelişmemesi durumudur. Filozofların farklı görüşlerinin olması bir tutarsızlık değildir. Bu durum özneliktir.

Refleksif olma: Zihnin elde etmiş olduğu bilgiler üzerine dönerek onları yeniden sorgulamasıdır. Yani düşünce üzerine ikinci kez düşünme etkinliğidir.

Eleştirel olma: Filozofların birbirlerinin görüşlerini derinlemesine sorgulaması, irdelemesidir.

Merak etme: İnsan doğasında bulunan olgu ve olayları anlama duygusu ve isteği

Şüphe: Filozofun hazır bilgilerle yetinmeyerek bunların farklı olabileceğini düşünme eğilimidir.

Yığılmı ilerleme: Felsefede düşüncelerin birbirini geliştirecek şekilde sürekli

**FELSEFE İLE DÜŞÜNME****9-DÜŞÜNME VE AKIL YÜRÜTMENİN TEMEL****KAVRAMLARI NELERDİR.**

CEVAP: Gerçeklik-Çelişiklik Doğruluk-Tümevarım-Tümdengelim-Önerme- Temellendirme -Analoji-Tutarlılık- Görüş- Argüman -Akıl yürütme

**10- Akıl Yürütme nedir:**

CEVAP: Öncül niteliğindeki doğru yargılardan hareketle yeni sonuç çıkarma işlemidir. Akıl yürütme yolları tümevarım, tümdengelim ve analogidir.

**11- Görüş nedir.**

CEVAP: Olay veya olgulara ait görüşler geliştirmedir. Görüşlerin farklı kaynakları vardır. Toplum, çevre, inanç, deneyim, bilgi görüş oluşturmada etkilidir.

**12- Önerme nedir.**

CEVAP: Doğru ya da yanlış yargı bildiren cümlelere önerme denir. Akıl yürütme ve görüş geliştirmenin temelinde önermeler yer alır.

Her cümle bir önerme olamaz. "Ankara başkenttir." cümlesi bir önerme iken; "Ankara'ya gittin mi?" cümlesi önerme değildir.

- Silgiyi ver. (Önerme değildir.)
- Umarım mutlu olursun. (Önerme değildir.)
- Yemek yemelisin. (Önerme değildir.)

Dilek, istek, emir, gereklilik, soru cümleleri önerme olamaz.

**13- Argüman NEDİR:**

CEVAP: Bir görüşü desteklemek, doğrulamak veya güçlendirmek için öne sürülen önermelerdir. Argüman geliştirmede bir sonuca ulaşmak gereklidir. Argümanda kullanılan önermeler zayıf ise argüman geçersiz veya zayıf olur.

**14- Tümdengelim nedir.**

CEVAP: Genel yargılardan hareket ederek özel sonuçlara ulaşma biçiminde gerçekleşen akıl yürütmedir. Tümdengelim bir akıl yürütmedir. Tümdengelimde akıl yürütmeye temel alınan öncüller doğru ise sonuç da doğru olur.

ÖRNEK: Bütün insanlar ölümlüdür.

Platon insandır.

O hâlde Platon ölümlüdür.

**15- Tümevarım nedir.**

CEVAP: Tek tek olayların ortak yönlerinden hareketle genel yargılara ulaşma şeklindeki akıl yürütmedir. Örneğin, çalışan birkaç Alman tanıdıktan sonra "Bütün Almanlar çalışkandır" şeklinde genellemeye ulaşmak tümevarımsal bir akıl yürütmedir.

**16- Analoji (Benzeşim) nedir.**

CEVAP: İki şey arasındaki ortak özellikten yola çıkarak birindeki özelliğin diğesinde de olacağını düşünme şeklindeki akıl yürütmedir.

**Örneğin,**

Sadık çalışkan bir öğrencidir ve tıp fakültesini kazanmıştır.

Esra da çalışkandır.

O hâlde Esra da tıp fakültesini kazanacaktır.

**17- Tutarlılık nedir.**

CEVAP: Bir düşünce sisteminin içindeki önermelerin kendi içinde veya birbirleriyle uyumlu olmasıdır.

**18- Çelişiklik nedir.**

CEVAP: Bir önermenin aynı anda hem doğru hem de yanlış olduğunun ifade edilmesidir.

Çelişik önermeler kullanarak bir argümantasyon yapılamaz. Akıl yürütmede kullanılan önermeler tutarlı olmak zorundadır. Örneğin bir kişi "Herkesin görüşüne saygım var" dedikten sonra kendisinden farklı düşünenleri dinlemiyorsa, bu kişi kendi kendisiyle çelişki yaşamıştır.

**19- Gerçeklik nedir**

CEVAP: Bilinçten bağımsız, dış dünyada var olan her şeye gerçeklik denir. Ancak bu tanım felsefe için duyuları aşan akısal ve ruhsal öğeleri içerecek şekilde kullanılır. Gerçekliği; insan zihninden bağımsız olan somut gerçeklik ve insan zihnine bağımlı soyut gerçeklik olarak ayırabiliriz.

**20- Doğruluk nedir.**

CEVAP: Gerçekliğe ait ileri sürülen yargının gerçekle uyumasıdır.

“Ağaçta meyve vardır.” önermesinde “ağaç” gerçekliği ifade eder. Buna karşılık ağaca baktığımızda meyvenin ağaçta var olması durumu ise yargının doğruluğunu ifade eder.

**21- Temellendirme nedir.**

CEVAP: İleri sürülen düşüncelerin dayanaklarının gösterilmesi işlemidir. Felsefede temellendirmenin doğruluğu ileri sürülen önermeler arasındaki tutarlılığa bakılarak karar verilir.

**22- Düşünme ve akıl yürütmede dilin önemi nedir.**

**CEVAP:** Düşünme kavramlar aracılığıyla gerçekleşir. Kavramlar ise nesnelerin zihindeki tasarımlarıdır. Kavramlar olmadan nesnelerle ilgili konuşamayız. Kavramlar dilin temel yapı taşlarıdır. Kavramlar dil ile dış dünya arasındaki araçlardır.

Biz kavramlar aracılığıyla dış dünyayı tanırız, biliriz. Dil olmadan dış dünyayı algılayıp kavramlara dönüştüremeyiz ve bu kavramları da başkasına iletemeyiz. Dil aynı zamanda kültürün taşıyıcısı ve sonraki kuşaklara aktarım aracıdır. Bu nedenle dil ve toplum arasında da ilişki vardır. Dilin doğru kullanılması düşünce için bir zorunluluktur.

**23- Felsefi soru nasıl oluşturulur.**

CEVAP: Felsefe sorularla yapılan bir etkinliktir. Ancak insanın her sorduğu soru felsefi nitelik taşımaz. Örneğin, “Bugün ne yemek yedin?” sorusu felsefi bir soru değildir. Bu bakımdan bir felsefi soru oluştururken bazı ilkelere dikkat etmek gerekir.

- Felsefe soruları olguların var olan durumlarını ortaya koyma yönünde değildir. Bunu yapan bilimdir.
- Felsefe soruları öznellik içerir. Kişi kendi bakış açısına dayanan şekilde merak eder ve soruyu sorar.
- Felsefe soruları olgusal olarak kanıtlanmaktan ziyade akılsal olarak yapılan temellendirmelere dayanır.
- Felsefe soruları farklı zamanlarda tekrar tekrar sorulabilir sorulardır.
- Felsefe soruları günlük yaşama yönelik sorulardan farklıdır.

**24- Felsefi Sorulara Örnekler veriniz.**

CEVAP: • Doğru bilgi mümkün müdür?

- İnsan eylemlerinde özgür müdür?
- Tanrı’nın varlığı kanıtlanabilir mi?
- Evrende bir amaçlılık var mıdır?
- İktidarın kaynağı nedir?
- Güzellik yargısı evrensel midir?
- Bilimin özellikleri nelerdir?
- Bilgide özne mi nesne mi belirleyicidir?

**25- Felsefi Olmayan Sorulara Örnekler veriniz.**

CEVAP: • Dünya dönüyor mu?

- Yerçekimi nasıl oluşur?
- İnsan neden ölür?
- Gazların kütlesi var mıdır?
- Türkiye’nin başkenti neresidir?
- Yemeğini yedin mi?

Süreyya EDİKLİ

Uzm.Fel.Grb.Öğrt